

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného **Obec O.** proti povinnému **JUDr. I. B.**, so sídlom vo V., **správcovi konkurznej podstaty P. D. P. S. v konkurze**, so sídlom v S., **o vymoženie 4 586,03 eur (138 159 Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp.zn. 7 Er 975/2004, na dovolanie súdnej exekútorke JUDr. I. T., Exekútorský úrad so sídlom vo V., proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. februára 2008 sp.zn. 17 CoE 12/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. februára 2008 sp.zn. 17 CoE 12/2007 a uznesenie Okresného súdu Veľký Krtíš z 28. augusta 2007 č.k. 7 Er 975/2004-13 a vec vracia Okresnému súdu Veľký Krtíš na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Veľký Krtíš uznesením z 28. augusta 2007 č.k. 7 Er 975/2004-13 zamietol žiadosť súdnej exekútorke, ktorou sa domáhala, aby bolo rozhodnuté o trovách exekúcie. Vychádzal z toho, že na majetok P. P. D. S. bol uznesením Okresného súdu Banská Bystrica zo 16. mája 2006 sp.zn. 2 K 9/2006 vyhlásený konkurz, v dôsledku čoho podľa § 48 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) došlo k zastaveniu predmetného exekučného konania. Uviedol, že právna úprava obsiahnutá v § 48 zákona o konkurze a reštrukturalizácii výslovne nerieši otázku náhrady trov exekúcie, ak nie sú v čase zastavenia exekúcie uhradené alebo ak ich nemožno uhradiť z výťažku. V zmysle § 200 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) súd rozhoduje o tom, kto a v akej

výške platí trovy exekúcie len vtedy, ak súčasne rozhoduje o jej zastavení. V danom prípade ale došlo k zastaveniu exekúcie priamo zo zákona, a nie rozhodnutím súdu. Pritom oprávneného môže súd zaviazať na úhradu trov exekúcie len ak zastavenie exekúcie procesne zaviniť alebo ak bola exekúcia zastavená z dôvodu nemajetnosti povinného. Vzhľadom na uvedené dospel súd prvého stupňa k záveru, že nemôže vyhovieť žiadosti súdnej exekútorky a rozhodnúť o trovách exekúcie. Dodal, že súdna exekútorka musí prihlásiť svoju pohľadávku na úhradu trov exekúcie do konkurzu.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 19. februára 2008 sp.zn. 17 CoE 12/2007 potvrdil odvolaním súdnej exekútorky napadnuté uznesenie exekučného súdu a oprávnenému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Rozhodol tak podľa § 219 O.s.p., majúc za to, že rozhodnutie exekučného súdu je správne. K jeho dôvodom dodal, že nie je možné považovať za zavinenie oprávneného zakladajúceho jeho povinnosť nahradiť trovy exekúcie skutočnosť, že na majetok povinného bol vyhlásený konkurz a rovnako nie je možné konštatovať nemajetnosť povinného, teda za tohto stavu nie je daný žiadny zo zákonných dôvodov podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku, aby bola oprávnenému uložená povinnosť zaplatiť trovy exekúcie. Vzhľadom na uvedené, súdny exekútor nemá v takejto situácii inú možnosť než nárok na náhradu trov exekučného konania, ktorý mu vznikol voči povinnému, uplatniť prihláškou v konkurznom konaní.

Rozhodnutie odvolacieho súdu súdna exekútorka napadla dovolaním z dôvodu, že postupom súdu a jeho rozhodnutím jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa súdnej exekútorky spočíva odňatie jej možnosti konať pred súdom v tom, že súdy odmietli zaoberať sa s jej žiadosťou o rozhodnutie o trovách exekúcie bez zákonného podkladu. S poukazom na ustanovenie § 200 ods. 2 Exekučného poriadku uviedla, že aj keď súd o zastavení exekúcie nerozhodol, mal rozhodnúť o náhrade trov exekúcie, prípadne mal (napriek zastaveniu exekúcie zo zákona) vydať rozhodnutie o zastavení exekúcie (§ 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku) a v súvislosti s tým tiež o povinnosti oprávneného nahradiť trovy exekučného konania (analogicky podľa § 200 ods. 2 Exekučného poriadku). Súdna exekútorka poukázala aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. decembra 2004 sp.zn. II. ÚS 31/2004, najmä tú jeho časť, v zmysle ktorej „výklad právneho predpisu nesmie obmedzovať alebo brániť v reálnom uplatnení základného práva; medzera v právnej úprave nemôže mať za následok porušenie základného práva sťažovateľa garantovaného Ústavou Slovenskej republiky; v takom prípade je potrebné

použiť taký výklad, ktorý by základné právo nielenže neporušoval, ale naopak garantoval“. Trovy exekúcie vznikajú na ťarchu účastníkov konania, nie na ťarchu súdneho exekútora (ktorý je účastníkom konania iba ak sa rozhoduje o trovách exekúcie). Súdna exekútorka vyslovila súhlas s názorom, že trovy exekúcie má hradiť povinný, zdôraznila však, že to platí len vtedy, ak je trovy exekúcie možné od neho vymôcť alebo ak ich sám dobrovoľne zaplatí. Ak však nastane situácia, v ktorej povinný nemôže z akýchkoľvek príčin nahradiť exekútorovi trovy, musí ich zaplatiť oprávnený – táto jeho povinnosť vyplýva aj z práva súdneho exekútora požadovať od oprávneného preddavok na trovy exekúcie. Náhrada trov exekúcie patriaca súdnemu exekútorovi za ním vykonanú prácu v prospech oprávneného je majetkom exekútora, ktorého zbavený môže byť len vo verejnom záujme a za podmienok stanovených zákonom (čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatočného protokolu k Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd). V procesnej situácii, ktorá nastala zastavením exekučného konania podľa § 48 zákona č. 7/2005 Z.z., oprávnený nenesie žiadne procesné zavinenie (nemohol predpokladať, že na majetok povinného bude vyhlásený konkurz) a nejde ani o nemajetnosť povinného, kedy by bolo možné oprávnenému uložiť povinnosť nahradiť exekútorovi trovy exekúcie. Z pohľadu súdnej exekútorky je otázne, prečo má „niešť financovanie exekúcie pre iného“, keď exekučné konanie neiniciovala a nežiadala, aby u nej bol podaný návrh na vykonanie exekúcie. Nie je veriteľom povinného, preto neopodstatnený je názor, že náhrady trov exekučného konania sa má domáhať v konkurznom konaní. So žiadosťou o vykonanie exekúcie sa na ňu obrátil oprávnený, preto jej má aj nahradiť trovy exekúcie. Z týchto dôvodov súdna exekútorka žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas osoba oprávnená na tento procesný úkon, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 a nasl. O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle § 239 O.s.p. platí, že dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008). Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu

na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd svojím uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému v § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na to by prípustnosť dovolania súdnej exekútorky prichádzala do úvahy len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. pritom nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné.

Súdna exekútorka vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní nenamietala a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť jej opravného prostriedku preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodit'.

V dovolaní súdna exekútorka namieta, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom podľa predmetného ustanovenia je taký nesprávny, procesné ustanovenia porušujúci postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konaním a rozhodnutím odvolacieho súdu bola súdnej exekútorke odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa § 37 ods. 1 Exekučného poriadku účastníkmi konania sú oprávnený a povinný; iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon. Ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, účastníkom konania je aj poverený exekútor.

Podľa § 196 Exekučného poriadku za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času.

Podľa § 200 ods. 2 Exekučného poriadku, ak súd rozhodne o zastavení exekúcie, rozhodne aj o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie.

V danom prípade nedošlo k zastaveniu exekučného konania rozhodnutím súdu, ale ex lege – vyhlásením konkurzu (viď § 48 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Exekučný súd pri tomto spôsobe zastavovania exekúcie nevydáva rozhodnutie o zastavení exekučného konania. V súvislosti s tým vzniká otázka, či má súd v danej procesnej situácii rozhodnúť o trovách exekúcie. Túto otázku nerieši zákon o konkurze a reštrukturalizácii a výslovne ani Exekučný poriadok.

Pokiaľ existujúci právny poriadok nemá výslovné ustanovenie plne zodpovedajúce danému skutkovému stavu alebo procesnej situácii, treba takýto skutkový stav alebo procesnú situáciu kvalifikovať ako právnu skutočnosť rovnocennú iným právnym skutočnostiam, ktorým plne zodpovedá určité výslovné ustanovenie právneho poriadku. Uvedenú právnu skutočnosť treba potom podriaďiť určitému ustanoveniu zákona za použitia zásad analógie.

Vychádzajúc z uvedeného je podľa dovolacieho súdu potrebné na základe analógie procesného práva postupovať aj v tomto prípade podľa § 200 ods. 2 Exekučného poriadku.

Možno preto uzavrieť, že aj v prípade exekúcie zastavenej ex lege podľa § 48 zákona o konkurze a reštrukturalizácii je povinnosťou súdu rozhodnúť o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie (analogicky ako v prípade zastavenia exekúcie rozhodnutím súdu) – porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. augusta 2008 sp.zn. 3 Cdo 104/2008,

ktorý bude uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

Právne závery, ktoré zaujal dovolací súd v predchádzajúcich odsekoch (o povinnosti exekučného súdu rozhodnúť o trovách exekúcie aj v prípade zastavenia exekúcie ex lege a o procesnom oprávnení súdneho exekútora domáhať sa v exekučnom konaní rozhodnutia súdu o trovách aj v prípade takto zastavenej exekúcie), sa neprieči právnym záverom vysloveným Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozsudku z 27. augusta 2003 sp.zn. Obdo V 43/2002 (viď R 60/2004). V označenom rozsudku Najvyšší súd Slovenskej republiky pri riešení právnych otázok súvisiacich s vyhlásením konkurzu (podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní) a náhradou trov súdneho exekútora poukázal na to, že samotné prerušenie exekučného konania (podľa § 14 ods. 1 písm. d/ zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní) nemení nič na tom, že súdny exekútor má právo na náhradu trov, ktoré mu vznikli výkonom exekučnej činnosti. I keď bol zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní s účinnosťou od 1. januára 2006 zrušený zákonom o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý už s vyhlásením konkurzu nespája prerušenie skôr začatého exekučného konania, ale zastavenie takéhoto konania (viď § 48 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), podstata právnych záverov vyjadrených v rozhodnutí R 60/2004 zodpovedá aj právnemu stavu po 1. januári 2006.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že návrh súdnej exekútorke, ktorým sa po zastavení exekučného konania podľa § 48 zákona o konkurze a reštrukturalizácii domáhala vydania rozhodnutia súdu o trovách exekúcie, zodpovedal analogickému použitiu § 200 ods. 2 Exekučného poriadku. Tým, že sa súd prvého stupňa odmietol vecne zaoberať jej návrhom (odmietol rozhodnúť o trovách konania – či už o ich priznaní alebo nepriznaní), odňal jej možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Rovnakou procesnou vadou zaťažil konanie tiež odvolací súd, ktorý túto vadu súdu prvého stupňa nepostrehol a stotožnil sa s jeho procesným postupom. Uvedená procesná vada zakladá vždy prípustnosť dovolania a zároveň je aj dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto uznesením (§ 243b ods. 4 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z.) zrušil dovolaním dôvodne napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a pre rovnaké vady i uznesenie exekučného súdu (§ 243b ods. 2,

prvá veta, ods. 3, prvá veta O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z.) a vec vrátil exekučnému súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3, druhá veta O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. septembra 2009

JUDr. Ladislav G ó r á s z , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková